

Mottagare

Barn- och utbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Remiss av betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (SOU 2025:8)

Förslag till beslut

Nämnden inger förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget.

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (SOU 2025:8) till Region Gotland för synpunkter. I betänkandet betonas vikten av en trygg och lugn skolmiljö för elevernas lärande och utveckling. Det identifierar problem med trygghet, studiero och hög frånvaro i dagens skola. För att förbättra situationen föreslås flera åtgärder, inklusive ett nationellt frånvaroregister och stärkta befogenheter för skolpersonal. Rektorns ansvar för trygghet och studiero ska tydliggöras i skollagen, och lärarens befogenheter att hantera ordningsstörningar ska också förtydligas. Alla skolor ska ha skolregler och en konsekvensplan för trygghet och studiero. Förvaltningen har utarbetat ett förslag till yttrande efter inhämtande av synpunkter från berörd verksamhet. Sammanfattningsvis bedöms förändringar vara positiva för verksamheten även om det finns vissa risker med förslagen som presenteras i betänkandet.

Ärendebeskrivning

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (SOU 2025:8) till Region Gotland. Remissen syftar till att samla in synpunkter från olika instanser och kommuner för att vidareutveckla och förbättra förslagen innan de eventuellt implementeras. Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 14 maj 2025. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Remissen handlar bland annat om att en trygg och lugn skolmiljö är avgörande för att elever ska kunna lära sig och utvecklas. I dagens svenska skola finns det problem med trygghet och studiero, samt hög frånvaro bland elever. Brister i särskilt stöd och kränkande behandling är vanliga orsaker till frånvaro. För att förbättra tryggheten och studieron föreslås flera åtgärder:

Rektorn och läraren behöver förutsättningar att arbeta med tryggheten och studieron

Rektorns ansvar för trygghet och studiero ska tydliggöras i skollagen, vilket innebär att rektor behöver bedriva ett verksamhetsnära ledarskap. Skollagen

ska också tydliggöra att det är läraren som både bestämmer över och leder undervisningen. Lärarens befogenheter att hantera ordningsstörningar ska också förtydligas. Läraren ska kunna visa ut en elev ur undervisningslokalen vid allvarliga händelser. Kravet på skriftlig dokumentation av kvarsittning eller utvisning ska tas bort. Rektorn ska kunna besluta att en elev undervisas i en annan grupp eller på annan plats under längre tid än vad som är tillåtet idag. Begreppet akutskola ska definieras i skollagen.

Rektorn ska också kunna stänga av en elev fler gånger och under längre tid än vad som är möjligt idag. Elever som varit avstängda ska erbjudas kompensationsundervisning så långt det är möjligt, och rektorn ska avgöra tidpunkten och formerna för detta. En ny disciplinär åtgärd föreslås, där rektorn kan neka en elev tillträde till skolenheten vid synnerliga skäl, och eleven ska då få fjärr- eller distansundervisning. Det kan exempelvis handla om att elever har samröre med organiserad brottslighet.

Alla skolor ska ha skolregler och en konsekvensplan för trygghet och studiero.

Skolreglerna ska användas för ett positivt skolklimat, för trygghet och för studiero, och ska förankras hos eleverna så de ges möjlighet till delaktighet genom synpunkter. Ett förväntansdokument ska också finnas som påminner vårdnadshavare om deras ansvar för barnet. Förväntansdokument blir enligt utredarens uppfattning ett av flera verktyg för ett bättre arbete med trygghet och studiero.

Nolltolerans mot trakasserier, kränkande behandling och mobbning ska säkerställas genom statliga åtgärder

Mobbning ska definieras i skollagen och ett nationellt centrum för skoltrygghet och mot mobbning ska inrättas. Skollagens regler om kränkande behandling behöver ses över i sin helhet.

Frånvaro från skolan ska synliggöras och kartläggas för att kunna motverkas

För att skolfrånvaro ska kunna motverkas behöver den synliggöras och kartläggas. I betänkandet föreslås därför att ett nationellt frånvaroregister ska inrättas. Det ska även regleras i skolförfattningarna vad som är giltig respektive ogiltig frånvaro, för att möjliggöra systematiska uppföljningar av frånvaro.

Bedömning

Förvaltningen har utarbetat ett förslag till yttrande som bifogas. Sammanfattningsvis bedöms förändringar vara positiva för verksamheten även om det finns vissa risker med förslagen som presenteras i betänkandet. Förslaget är att nämnden inger förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen 2025-03-31
Region Gotland. Yttrande avseende betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan
Utbildningsdepartementet. Remiss av betänkandet Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan (SOU 2025:8) 2025-02-14

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling

Skickas till

Yttrandet skickas till Utbildningsdepartementet